

פרשת כי תשא

צדקה מברכת את ממונו ומצילה מחוללים

ונתנו איש כופר נפשו תחילת הפרשה מדברת על כך שצריך לתת מחצית השקל, בכסף זה ניקנו קורבנות ציבור, קורבן התמיד מוספים ועוד, כך שעל ידי מחצית השקל, כל ישראל יהיה להם חלק בכל קורבנות הציבור, כיום נוהגים לתת זכר למחצית השקל שהוא סכום של שלוש דירהם כסף טהור שהוא כ- 9 ש"ח, מנהג אשכנז לתת שלושה חצאים ממטבע הקיים בשוק, "בעל הטורים" כותב (שמות ל, יב) על הפסוק ונתנו איש כופר נפשו וז"ל "ונתנו: אם תקראנה למפרע [הפוך] ניתן לקרא ונתנו. לומר לך מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו. ולא יחסר לו בשביל זה כלום. עד כאן לשונו

כותב הטור יורה דעה סימו רמז "וכל הזהיר בה [בצדקה התורה] מעידה עליו כי הוא זרע ברוך ה'... ועוד כי הדבר בודק ומנוסה כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו אלא אדרבה תוסיף לו עושר וכבוד "

רש"י [במדבר ה, י"ג] בענין הנותן מעשרות מסביר את הפסוק שם לו יהיה. ממון הרבה: שאם יתן מעשר יהיה לו הרבה ממון כתוב בפרשת תרומה "ויקחו לי תרומה" קשה היה צריך לומר ויתנו לי תרומה שהרי אדם הרי נותן כך שואל האלשיך ומתוצאים שבעצם האדם התורם מכספו רק לוקח לעצמו ברכה בממונו בעולם הזה ממנו מתברך חוץ משכרו בעולם הבא, מידה כנגד מידה הוא תרם מכספו ולכן הקב"ה יעשיר את כספו וזהו שכתוב יש מפזר ונוסף עוד לכן רתבו ויקחו לרמוזו להאדם רק לוקח לעצמו טוב עושר בעולם הזה ושכר עצום לעולם הבא

צדקה שומרת את ממונו כמו שמובא במסכת כתובות סו: "מלח ממון חסד" רש"י שם מסביר "מלח ממון חסד" - הרוצה למלוח ממונו כלומר לגרום לו שיתקיים יחסרו לצדקה תמיד וחסרונו יהו קיומו:

כלומר אדם הרוצה שממונו יתקיים "ימלח אותו" בזמנם שלא היו מקרים שצרצו לשמור בשר שלא יתקלקל היו מולחים אותו, הוא הדין הרוצה שישמר ממונו יעשה צדקה וכך ישמר ממונו ומשמע שאם לא נותן לצדקה ח"ו יאבד את ממונו לבסוף כמו הבשר שאם לא מולחים אותו בודאי יסריח ה"ה אם אדם עשיר ולא מפזר לצדקה, יאבד את ממונו הצדקה היא הקיום לממון, זהו ה"מלח" לממון כמובא במסכת כתובות (דף ס:) מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו ראה נערה אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין צואת בהמה של ערביים כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה ועמדה לפניו אמרה לו רבי פרנסי אמר לה בתי מי את אמרה לו בת נקדימון בן גוריון אני [שהיה מהעשירים הגדולים של ירושלים] אמר לה בתי ממון של בית אביך היכן אבד אמרה לו רבי לא מושלים משל בירושלים מלח ממון חסד ויש אומרים מלח ממון חסד שיעשה עם ממונו חסד

הגמרא שואלת האם נקדימון בן גוריון לא תרם לצדקה הרי מובא בברייתא שאמרו עליו על נקדימון בן גוריון כשהיה יוצא מביתו מציעין תחתיו שטיחי משי ובאין עניים ומקפלין אותו מאחוריו ולוקחים אותם לעצמם מתרצת הגמרא שלא הגן עליו צדקה זו כיון שעשה את הצדקה לכבודו תירוץ שני שלא נתן מספיק צדקה כמו שהיה צריך לתת המאירי (שם) כותב חייב אדם לפרנס את העניים שהם בניו של הקב"ה, שהרי הקב"ה נתן לו את הכסף ואם כן מחובתו להחזיר לקב"ה וכיצד יחזיר על ידי שייתן לעניים שהם בניו של הקב"ה שעליהם נאמר "אבי יתומים ודיין אלמנות וכותב המאירי ויהא בטוח שאם יחסר ממונו לכבודו הוא משלימו כפלים... ומה שהוא עושה יעשה לשם שמים שהעושה גם בדרך של תוספת כבוד לעצמו אף על פי שהוא תועלת לעניים אינה צדקה גמורה עכ"ל:

הגמרא [בבבא מציעא דף י"ג] אומרת אפילו אם רואה אדם שמוזננותו מצומצמים יעשה מהן צדקה וכל שכן כשהן מרובין שעל ידי כך זוכה להנצל מדינה של גיהנום ואפילו אם הוא עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה שוב אין מראין לו סימני עניות מובא במסכת (תענית ט.) אמר רבי יוחנן עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר ומותר בזה לנסות את ה' כתב הריקנטי (וטעם עשר תעשר [שם כב] כבר פירשתי, ואמרו רבותינו ז"ל [תענית ט"ז] עשר תעשר בשביל שתתעשר, והטעם כי במדה שאדם מודד בה מודדים לו, סימן לדבר ואבנה גם אנכי ממנה [בבבא מציעא דף י"ג], ואמרו רבותינו ז"ל [שבת קנ"א

הקל"ק חמ"ד
5:10
הש"ס חמ"ד
6:17
הש"ס חמ"ד
6:53

סימן זה יהיה בידך, כל זמן שאתה מרחם על אחרים יש לך מרחם, שנאמר ונתן לך רחמים ורחמך, וכבר הזכרתי זה. ואמרו רבותינו ז"ל [תענית שם] כי מותר לנסות במעשר, שנאמר [מסאגי ג, ו] ובחנוני נא בזאת, וכן פסק הרמ"א [שו"ע יו"ד סי' רמז ס"ז ד] וז"ל הצדקה דוחה את הגוירות הקשות, וברעב תציל ממות, הגה: והיא מעשרת, ואסור לנסות הקב"ה כי אם בדבר זה [בצדקה], שנאמר: ובחנוני נא בזאת וי"א דוקא בתינת מעשר מותר לנסות הקב"ה, אבל לא בשאר צדקה.

דעת הבית יוסף (שם) שבצדקה אסור לנסות את ה' אבל במעשר מותר וכן כתב להדיא בשו"ת אבקת רוכל סימן ג' שמותר לנסות את ה' במעשר ולכל הדעות צדקה מביאה ברכה ועשירות **מעשה** (מובא במדרש רבה שמות פרשה לא פסקה יז) באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי והיה לו שדה אחת והיתה עושה אלף מדות ומוציא ממנה מאה מדות למעשר ומן המותר היה מתפרנס הוא ובני ביתו בשעת פטירתו קרא לבנו ואמר לו בני תן דעתך על שדה זו כך וכך מדות היא עושה כך וכך מדות למעשר ממנה הייתי מתפרנס לא ימי כשנפטר מן העולם שנה ראשונה זרע אותה הבן עשתה אלף מדות והוציא ממנה מאה למעשר שנה שניה נכנס בו עין רעה פחת עשרה ופחתה היא מאה וכן שלישית וכן רביעית וכן חמישית עד שמעדה על מעשרותיה כיון שראו קרוביו כך עמדו ולבשו לבנים ונתעטפו לבנים ונכנסו אצלו אמר להן לא באתם אלא לשמוח עלי אמרו לו ח"ו לא באנו אלא לשמוח עמך לשעבר היית בעל הבית והקב"ה כהן ועכשיו נעשית כהן והקב"ה בעל הבית הוי ולא ידע כי חסר יבואנו

מעשה ברי אליעזר ורי' יהושע ורבי עקיבא (מדרש רבה ויקרא פרשה ה פסקה ד) שהלכו לחולות אנטוכיא לצדקה לחכמים והיה שם אדם אחד ששמו אבא יודן ונתן צדקה בעין טובה פעם אחד ירד מנכסיו וראה רבותיו שם והתבייש מהם הלך לו אצל אשתו אמרה לו אשתו מפני מה פניך חולנית אמר לה רבותי כאן ואיני יודע מה לעשות אשתו שהי' צדקת ממנו אמרה לו לא נשתייר לנו אלא שדה פלוני בלבד לך מכור חציה ותנה להן הלך ומכר חציה ונתנה להן נתפללו עליו ואמרו המקום ימלא חסרונו לאחר ימים הלך לחרוש בחצי שדהו עם כשהוא חורש נפתחה הארץ לפניו ונפלה פרתו וש נשברה רגלה ירד להעלותה והאיר הקב"ה עינו ומצא שם סימא אמר לטובתי נשברה רגל פרתיי בחזירת רבותיני לעם שאלו עליו ואמרו מה קורה עם אבא יודן אמרו להם אבא יודן מי יכול לראות את פניו עשיר גדול מאד אבא יודן כיון ששמע שבאו חכמי ישראל יצא לקראתן אמר להן עשתה תפלתכם פירות ופרי פירות אמרו לו חייך אף על פי שנתנו אחרים יותר ממך כתבנו בראש נטלוהו והושיבוהו אצלו וקראו עליו זה הפסוק מתן אדם ירחיב לו

סיפר חייל שראה זקן בוכה שאלו מדוע אתה בוכה אמר לו שאיבדתי את הקצבת הזקנה שלי ואין כסף לתרופות ראייתי כך נתתי לו את כל הקצבה הצבאית שלי כחייל יומיים לאחר מכן מצאתי 14,000 ₪

מעשה באדם שהיה עשיר גדול שהסתבך עם מס הכנסה והיה עליו לשלם מס הכנסה שהעלים במשך שנים ואם ישלם את הסכום שהוטל עליו יסא עני מרוד הוא ראה כך אף שמאז הבר מצווה לא הניח תפילין נסע לבני ברק לבית הכנסת איצוביץ והניח תפילין והתפלל במנין והתחיל לבכות לקב"ה שיעזור לו ולקראת סיום התפילה הוא רואה אברך בוכה שאל אותו מדוע אתה בוכה ואמר לו שיש לו ארבעים וחמש אלף ₪ חוב ואין לו מהיכן לשלם אמר לו קח ציק [מס הכנסה עדין לא עיקלו לו את כספו] על סך ארבעים וחמש אלף ותתפלל עליו בשלוש תפילות ותכוון בלימוד תורה על בצהרים מת קצרים לעשיר ואומרים לו שמוזמן השקעת בחברת טרט-אפ והחברה הצליחה ומגיע לו 7% משווי החברה וזה מגיע לעשרות מיליונים וכך כיסה את כל חובותיו צדקה מצילה אפילו ממות שנאמר צדקה תציל ממוות. זוכה לאריכות ימים מעשר כספים שומר על כספו. **מעשה באברך שנקלע** לעניין מסובך של משפטים כספיים בסכום גדול מאוד, כשהלך למרן הסטייפלר נשאל האם הוא נותן מעשר מכל רווח, ולאחר שנה בחיוב אמר הרב זצוק"ל אם הוא נותן מעשר לא יארע על כל רע ושום נזק לא יהיה. וכך היה. כל עניין המשפטים ארך 7 שנים ובאופן בלתי טבעי חזר לו כל רכושו כמו שאמר מרן ז"ל. בנוהג שבעולם אדם שמרוויח אלף שקל ומפריש למעשר מאה שקלים הרי הוא רושם בפנסקו שירדו לו מאה שקלים ונשארו לו תשע מאות ש"ח. אבל אליבא דאמת ההיפך הוא הנכון צריך הוא לרשום בפנסקו שירדו לו תשע מאות ש"ח, שהרי מאותם תשע מאות ש"ח שמוציא לפרנסתו לא נשאר לו מהם כלום, ואילו את המאה ש"ח שפירשי למעשר הרי הם קיימים לו לעולם. אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. **סיפר הרב יגאל כהן** על אדם שהיה מרוויח כל חודש 10,000 ₪ ונתן חומש כיון שהרב יגאל כהן אמר שאם נותנים מעשר וחומש זוכים לברכה גדולה ונתן להרב יגאל כהן שיחלק את הכסף כלבבו ואמר לו הרב יגאל כהן שבספרים מובא שזוכה לכך תוך שנה וסיפר שבאותו שנה עשה עיסקת נדלן והרוויח 300,000 ₪ קיבל כמעט פי 12 מהסכום שנתן לצדקה

